

שאלון בחינה

בנושא:

שבת

מועד:

ניסן התשפ"ה

סמל שאלון:

113.4.25

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד ניסן התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות שבת

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. בישול אחר בישול

א. איתא במשנה: "כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת" ציין ארבע שיטות בראשונים בדין "בישול אחר בישול" התייחס בתשובתך:

1. מאיזה דרגה אין יותר בישול. 2. האם יש הבדל בין לח ליבש.
- ב. כיצד פוסקים השולחן ערוך והרמ"א להלכה במחלוקת הנ"ל. והסבר את שיטת הרמ"א בזה.
- ג. מהי שיטת השולחן ערוך בדין "רובו יבש" ועל מה היא מבוססת ציין את מחלוקת האחרונים בזה.

2. מלאכת הטוחן

- איתא בגמרא: "אמר ר"פ האי מאן דפריס סילקא חייב משום טוחן"
א. ציין ארבע שיטות בראשונים בדין "טחינה באוכלין" וכיצד כל אחד מפרש את הגמ' הנ"ל
ב. כיצד פוסקים השולחן ערוך והרמ"א בדין "טחינה באוכלין" ומה הדין בטחינת בשר וצלי ומדוע.
ג. האם יש טוחן אחר טוחן באוכלין ומה הדין בטחינה לאלתר-פרט .

3. בנין וסתירה בכלים

- איתא במשנה "שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוון לעשותה כלי"
א. בטעם ההיתר לשבור את החבית לכתחילה בשבת נחלקו הראשונים ציין ג' שיטות בזה ואת טעמו של כל אחד מהם
ב. כיצד פוסקים השולחן ערוך והרמ"א במחלוקת הנ"ל והאם הרמ"א חולק על השולחן ערוך- באר את שיטות האחרונים בזה.
ג. באר על בסיס מה מתירים חלק מן האחרונים פתיחת קופסאות שימורים בשבת

4. מלאכת הלש

- נחלקו רבי וריב"י באיזה שלב של הגיבול מתחייבים במלאכה, ציין את שיטות הראשונים וטעמם.
א. בדבר שהוא בר גיבול ב. בדבר שאינו בר גיבול
ב. באיזה שינוי מותר לגבל קמח קלי ומה הטעם לכך ? ובאיזה שינוי מותר לגבל שתיא והאם זה מועיל גם לקמח קלי?
ג. נפסק בגמרא: "דחרדל שלשו מערב שבת מותר למחותו בשבת בין ביד ובין בכלי ומותר ליתן דבש לתוכו ובתנאי שלא יטרוף"- כיצד מתבאר גמרא זו לפי שיטת הרמב"ם ולפי שיטת הרא"ש ומהי הכרעת השולחן ערוך להלכה .

5. מלאכת הקושר

- א. נחלקו הראשונים בגדר סוגי הקשרים מתי חייב ומתי אסור ומתי מותר לכתחילה. פרט את שיטתם ומקורם בגמ' וכיצד פוסקים השולחן ערוך והרמ"א בזה. כתוב את דעות האחרונים בזה.
ב. האם מותר לעשות קשר על גבי קשר ליום אחד ? פרט את שיטות הפוסקים בזה. האם מותר לקשור עניבה על גבי קשר בספר תורה באופן שישאר כך עד יום שני בקריאת התורה -פרט .

6. דין חולה שאין בו סכנה - סכנת איבר

א. ציין ארבע שיטות בראשונים בדין חולה שאין בו סכנה וסכנת איבר וכיצד מכריע השולחן ערוך להלכה.

ב. הרמ"א פוסק: " מותר לומר לעכו"ם לעשות רטייה על מכה או חבורה ואסור ליתן עליה אפר מקלה דמרפא כי אם על ידי עכו"ם " - באיזה חולה מדבר הרמ"א ומהי קושיית המג"א עליו וכיצד מיישבים זאת.

ג. כתב הבית יוסף בשם האורחות חיים: "מי שחושש בשיניו ומצטער עליו להוציאו אומר לעכו"ם להוציאו" - באיזה חולה מדובר ומדוע אסור על ידי ישראל ?

7. אמירה לנכרי בשבת

א. באילו מקרים התירו אמירה לנכרי באיסור דרבנן ומהו הטעם לכך?

ב. באלו מקרים התירו אמירה לנכרי באיסור דאורייתא, הבא לפחות שלושה מקרים ואת הטעם לכך.

ג. ציין שלושה מקרים מתוך פסקי השולחן ערוך והרמ"א בהם התירו אמירה לנכרי באיסור דאורייתא באינו מתכוון ופסיק רישא .

8. בסיס לדבר האסור

כתוב בכל אחד מהמקרים דלהלן את דעות הראשונים, טעמים וכיצד נפסק להלכה.

א. שכח אבן על פי החבית מתי צריך לנער? מתי מותר לטלטל את החבית עם האבן ?

ב. מה הדין אם הניח אבן על פי החבית על דעת שיטלם בשבת? מה הדין אם הניח אבן על פי החבית על דעת כיסוי.

ג. במקפא היה מונח עוף קפוא על גבי גלידה ורוצה להוציא את הגלידה שתחת העוף- האם מותר לו לטלטל את העוף לצורך זה? והאם הגלידה היא בסיס לדבר האסור? כתוב את הדעות השונות בזה.

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. הטמנה על גבי פלטה של שבת

עקרת הבית הניחה בערב שבת קדרות מבושלות כל צורכן על גבי הפלטה וכדי לשמור על חומן עטפה את הקדרות בשמיכה מכל הצדדים.

א. האם נהגה כראוי? כתוב את מחלוקת הראשונים בדין הטמנה על גבי דבר המוסיף הבל. כיצד פסק השולחן ערוך להלכה במחלוקת הנ"ל. וכיצד הכריעו האחרונים בזה ומדוע?

ב. נחלקו הראשונים האם הטמנה במקצת שמייה הטמנה, כיצד פוסקים השולחן ערוך והרמ"א בזה והאם מותר להניח כיסוי חלקי על הקדרות המונחות על גבי הפלטה בשבת?

ג. קדרה המונחת על גבי קדרה שעל גבי האש האם מותר להטמינה בערב שבת?

10. הסרת נמלים מעל השיש במטבח.

אדם נכנס למטבח ביום שבת קודש וראה שעל השיש במטבח הצטברו כמות גדולה של נמלים מחמת דבר מתוק שהתפזר על השיש. כדי לסלקם הניח בצורה עדינה מגבת על אותו מקום כדי שהנמלים יעלו עליה ויוכל אח"כ לקחתם ולנערם בחוץ. האם פעולה זו מותרת? עליך לדון מצד א. איסור צידה ב. טלטול מוקצה ג. ביטול כלי מהיכנו.

11. דין "חמר מדינה"

א. משפחה יצאה לנופש לשבת ובליל שבת כאשר בעל הבית בא לקדש התברר ששכחו להביא יין לשבת. האם יכולים לקדש בליל שבת על חמר מדינה? ומה הדין בשבת בבוקר? ומה הדין בהבדלה פרט והסבר מדוע.

ב. כבדו אדם חשוב לערוך הבדלה לציבור במוצאי שבת. אך הוא היה מצונן מאוד ולא היה יכול להריח את הבשמים, האם יכול להוציא את הציבור ידי חובתם בברכת הבשמים? פרט

ג. האם מותר להבדיל קודם תפילת ערבית וכיצד ינהג? פרט

12. בגדים שנרטבו מחמת הגשמים

אדם יצא מביתו לבית כנסת ביום שבת בדרך ירדו גשמים ונרטבו בגדיו. א. האם יכול להמשיך ללכת בהם כל היום או צריך לפושטם מיד? הסבר מדוע.

ב. כאשר הגיע לביתו האם יכול לשטוח את בגדיו בחוץ ומה הדין בתוך הבית? והאם יש הבדל בסוגי הבגדים?

ג. האם מותר לו להתחמם עם בגדיו הרטובים ליד התנור? הסבר מדוע.